

KHOA LÝ LUẬN VÀ NGHIỆP VỤ CÔNG ĐOÀN THỰC HIỆN TỐT NHIỆM VỤ ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG CÁN BỘ CÔNG ĐOÀN TRONG TÌNH HÌNH MỚI

✍ TS. NGUYỄN ANH TUẤN*

Nói đến quá trình hình thành và phát triển của Trường Đại học Công đoàn không thể không nói đến Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn, khoa đào tạo nguồn cán bộ công đoàn cho cả hệ thống Công đoàn Việt Nam. Ngay từ những ngày đầu đất nước giành được độc lập, nước Việt Nam dân chủ cộng hòa ra đời, nhà nước của giai cấp công nhân và của những người lao động gặp rất nhiều khó khăn và thử thách, trong đó có tổ chức Công đoàn, tổ chức của giai cấp công nhân Việt Nam. Để góp phần bảo vệ chính quyền non trẻ và xây dựng đất nước, để vận động, tập hợp người lao động gia nhập tổ chức công đoàn và xây dựng tổ chức công đoàn, người cán bộ đóng một vai trò quan trọng và có ý nghĩa quyết định. Xuất phát từ thực tế đó, việc tổ chức đào tạo, bồi dưỡng cán bộ công đoàn cho tổ chức Công đoàn, cho Hội công nhân cứu quốc lúc bấy giờ là vô cùng cấp thiết, Chủ tịch Hồ Chí Minh là người quan tâm diu dắt tổ chức công đoàn ngay từ những ngày đầu, Bác Hồ đã căn dặn: *“Để có điều kiện mở rộng và tập hợp được đoàn viên thì phải có cán bộ và muốn có cán bộ thì phải mở lớp đào tạo, phải thành lập trường trước, sau đó mới mộ quân”*. Thực hiện lời dạy của Bác Hồ, để có đội ngũ cán bộ công đoàn đáp ứng được yêu cầu của phong trào công nhân lúc bấy giờ, ngày 15/05/1946, lớp đào tạo cán bộ công vận đầu tiên của Hội công nhân cứu quốc Bắc Bộ được khai giảng tại Đình Khuyến Lương, thuộc thôn Khuyến Lương, phủ Thường Tín, Tỉnh Hà Đông (nay thuộc phường Trần Phú, quận Hoàng Mai, thành phố Hà Nội); Chính ngày này đánh dấu mở đầu sự nghiệp đào tạo cán bộ công đoàn và trường Đại học Công đoàn mà trực tiếp là Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn được giao trọng trách thực hiện.

Từ đó đến nay, trải qua 70 năm xây dựng và phát triển, Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn trường Đại học Công đoàn đã không ngừng lớn mạnh và đã thực hiện tốt nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng cán bộ

công đoàn mà Tổng Liên đoàn giao qua các thời kỳ. Hàng ngàn cán bộ công đoàn được đào tạo về lý luận và nghiệp vụ công đoàn góp phần nâng cao trình độ chuyên môn cũng như nghiệp vụ, kỹ năng hoạt động công đoàn, những cán bộ công đoàn này đã đóng góp rất lớn vào sự phát triển của phong trào công nhân, công đoàn trong quá trình xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Khi tiến hành công cuộc đổi mới do Đảng Cộng sản Việt Nam khởi xướng, thực hiện nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, kinh tế của đất nước phát triển mạnh mẽ, đa dạng, phong phú với nhiều thành phần kinh tế, các loại hình doanh nghiệp được hình thành và phát triển không ngừng; không chỉ có doanh nghiệp nhà nước mà còn có doanh nghiệp tư nhân, công ty cổ phần, doanh nghiệp liên doanh với nước ngoài, doanh nghiệp 100% vốn đầu tư nước ngoài. Từ sự phát triển đa dạng các loại hình doanh nghiệp với nhiều hình thức sở hữu khác nhau đã làm cho quan hệ lao động ngày càng đa dạng, phong phú song cũng không kém phần phức tạp; với những quan hệ lao động tích cực đã thúc đẩy doanh nghiệp phát triển nhanh chóng, song cũng có những quan hệ lao động khi phát sinh lại ảnh hưởng và cản trở đến sự phát triển của doanh nghiệp. Đồng thời với sự phát triển kinh tế của đất nước, giai cấp công nhân Việt Nam phát triển không ngừng cả về số lượng và chất lượng, lực lượng lao động đang dịch chuyển dần từ nông nghiệp sang công nghiệp và dịch vụ; trong khi đó đội ngũ cán bộ công đoàn vẫn còn những hạn chế về trình độ lý luận và nghiệp vụ công đoàn, còn nhiều hạn chế khi xử lý các tình huống xảy ra trong quan hệ lao động, chưa đáp ứng được yêu cầu của hoạt động công đoàn trong thực tế... vì vậy yêu cầu đặt ra về đào tạo, bồi dưỡng cán bộ công đoàn là rất cần thiết. Nghị quyết Ban chấp hành Tổng Liên đoàn

* Trường Đại học Công đoàn

Lao động Việt Nam khóa XI đã chỉ rõ, phải: “*Nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động của đội ngũ cán bộ công đoàn*” để đáp ứng được yêu cầu hoạt động trong tình hình mới.

Xác định rõ trọng trách trên, trường Đại học Công đoàn mà trực tiếp là Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn đã không những nghiên cứu cải tiến nội dung chương trình đào tạo trình độ cấp đại học mà còn xây dựng chương trình đào tạo học phần Lý luận và nghiệp vụ công đoàn. Chương trình này nhằm trang bị những kiến thức cơ bản về Lý luận và nghiệp vụ công đoàn cho những cán bộ công đoàn có trình độ chuyên môn của các ngành, các lĩnh vực khác nhau trong nền kinh tế nhưng chưa được trang bị những kiến thức cơ bản về công đoàn. Với những nội dung sát thực, phù hợp với thực tiễn của hoạt động công đoàn, Chương trình học phần Lý luận và nghiệp vụ công đoàn đã đáp ứng kịp thời cho đội ngũ cán bộ công đoàn, nhất là cán bộ công đoàn ở cấp cơ sở. Chương trình đào tạo có 11 môn học với 480 tiết, bao gồm:

- Lịch sử phong trào công nhân, công đoàn thế giới và Việt Nam 60 tiết.
- Lý luận cơ bản về Công đoàn Việt Nam 45 tiết.
- Công tác tổ chức, cán bộ Công đoàn Việt Nam 45 tiết.
- Công đoàn tham gia quản lý 45 tiết.
- Công đoàn tuyên truyền giáo dục 45 tiết.
- Công đoàn bảo vệ lợi ích người lao động 45 tiết.
- Công đoàn với công tác bảo hộ lao động 30 tiết.
- Công tác tài chính, kinh tế công đoàn và bảo hiểm xã hội 30 tiết.
- Pháp luật về lao động và Công đoàn 45 tiết.
- Tâm lý học Công đoàn 45 tiết.
- Xã hội học Công đoàn 45 tiết.

Để đáp ứng được yêu cầu đào tạo cán bộ công đoàn trong tình hình mới, cán bộ giảng viên Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn đã cố gắng nghiên cứu để cải tiến nội dung, chương trình giảng dạy cũng như áp dụng linh hoạt các phương pháp trong quá trình truyền tải nội dung môn học, được cán bộ công đoàn các cấp đồng tình ủng hộ, nội dung các môn học đang tập trung hướng đến giải quyết những mâu thuẫn phát sinh trong quan hệ lao động; các kỹ năng trong hoạt động công đoàn.

Xuất phát từ thực tế của hoạt động công đoàn hiện nay và trong tương lai, đội ngũ cán bộ công đoàn cần được trang bị những kiến thức mới, những kiến thức cơ bản cũng như những kỹ năng cần thiết để xử lý các tình huống phát sinh trong thực tế, nội dung các môn học và dung lượng của từng môn học

được điều chỉnh hợp lý theo yêu cầu đặt ra của hoạt động công đoàn, cụ thể như:

- Lịch sử phong trào công nhân, công đoàn thế giới và Việt Nam 30 tiết.
- Lý luận cơ bản về Công đoàn Việt Nam 30 tiết.
- Công tác tổ chức, cán bộ Công đoàn Việt Nam 30 tiết.
- Công đoàn tham gia quản lý 45 tiết.
- Công đoàn tuyên truyền, vận động, giáo dục người lao động 45 tiết.
- Công đoàn bảo vệ lợi ích người lao động 45 tiết.
- Công đoàn với công tác bảo hộ lao động 30 tiết.
- Tài chính, kinh tế công đoàn và bảo hiểm xã hội 30 tiết.
- Pháp luật về lao động và công đoàn 45 tiết.
- Quan hệ công chúng 30 tiết.
- Đối thoại xã hội 30 tiết.

Cán bộ giảng viên Khoa Công đoàn cũng đã tích cực nghiên cứu khoa học, đã có nhiều sản phẩm nghiên cứu khoa học được nghiệm thu với kết quả tốt và được in thành sách tham khảo, giáo trình giảng dạy như:

- * Về giáo trình giảng dạy gồm có:
 - Giáo trình Lý luận và nghiệp vụ công đoàn giảng dạy bậc đại học
 - Giáo trình Lý luận và nghiệp vụ công đoàn cho Trung ương Liên hiệp Công đoàn Lào.
 - Đang viết cuốn giáo trình Công đoàn Việt Nam trong nền kinh tế thị trường phục vụ giảng dạy bậc trên đại học.
- * Về sách, tài liệu tham khảo gồm có:
 - Những hiểu biết cần thiết đối với cán bộ công đoàn
 - Những vấn đề cơ bản về Công đoàn Việt Nam
 - Một số vấn đề về đào tạo, bồi dưỡng cán bộ công đoàn.
 - Giai cấp công nhân và tổ chức Công đoàn Việt Nam trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa.
 - Giai cấp công nhân và tổ chức Công đoàn Việt Nam trong những năm đầu thế kỷ XXI.
 - Giai cấp công nhân và tổ chức Công đoàn Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.
 - Đối thoại trong doanh nghiệp và vai trò của công đoàn.
 - * Về đào tạo, bồi dưỡng
 - Đào tạo các lớp Đại học chính quy, đến năm 2009 đã đào tạo được 30 khóa lớp Đại học quản trị kinh doanh và công đoàn
 - Đào tạo đại học cho các nước bạn Lào, Campuchia

- Đào tạo trình độ trung cấp lý luận Mác-Lênin - Công đoàn được 22 khóa lớp.

- Đào tạo bồi dưỡng các lớp ngắn hạn về lý luận, nghiệp vụ công đoàn cho các cấp công đoàn trong toàn hệ thống. Từ năm 1996 đến nay, Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn xây dựng chương trình đào tạo đại học phần Lý luận & nghiệp vụ Công đoàn và tiến hành mở được 164 lớp Đại học phần Lý luận và nghiệp vụ Công đoàn cho Liên đoàn lao động các tỉnh, thành phố, Công đoàn ngành Trung ương trong toàn quốc. Riêng trong khoảng thời gian từ 2010 đến nay, Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn đã mở 55 lớp Đại học phần Lý luận và nghiệp vụ Công đoàn cho cán bộ công đoàn với số lượng gần 6000 người; đã phối hợp với Ban Tuyên giáo Tổng Liên đoàn lao động mở các lớp Văn hóa quần chúng với số lượng 350 người.

- Đào tạo trung cấp lý luận và nghiệp vụ công đoàn cho Công đoàn Lào và Campuchia (lớp 3 tháng)

- Cử cán bộ, giảng viên sang đào tạo cán bộ công đoàn cho nước bạn Campuchia tại thủ đô Phnompenh và đào tạo cán bộ công đoàn cho Trung ương Liên hiệp công đoàn Lào tại thủ đô Viênchăn.

- Cử cán bộ, giảng viên sang đào tạo cán bộ công đoàn tại Angola.

- Tổ chức được 56 kỳ sinh hoạt Câu lạc bộ cán bộ công đoàn mỗi kỳ sinh hoạt được lựa chọn địa điểm tại các Liên đoàn lao động tỉnh, thành phố và các Công đoàn ngành Trung ương khu vực phía Bắc.

Các lớp đào tạo ngắn hạn cán bộ công đoàn giai đoạn 2010 - 2015

Lớp ĐT	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	SL	HV	SL	HV	SL	HV	SL	HV	SL	HV	SL	HV
ĐHP CĐ	11	554	10	476	06	305	10	403	09	485	07	315
ĐHP cho Lào	01	17	01	25			01	25				
VHQ	01	40										
Tổng số	13	611	10	476	06	305	11	428	09	485	07	315

(Nguồn: Số liệu Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn)

*** Về lực lượng giảng viên Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn**

- **Số lượng giảng viên:** Theo quy định, lực lượng giảng viên trong khoa không lớn thường dao động trong khoảng trên dưới 10 giảng viên, so với nhiệm vụ yêu cầu đặt ra là rất lớn về công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ công đoàn. Vì vậy, ngoài lực lượng hiện có, Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn còn sử dụng thêm những giảng viên kiêm chức của Nhà trường và của Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam.

Số lượng giảng viên tham gia đào tạo đại học phần Công đoàn

Năm học	Giảng viên cơ hữu (người)	Giảng viên kiêm chức (người)
2010-2011	11	12
2011-2012	11	12
20120-2013	11	12
2013-2014	11	12
2014-2015	10	12

(Nguồn: Số liệu Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn)

- **Chất lượng giảng viên:** Mặc dù số lượng giảng viên không lớn, nhưng mỗi giảng viên trong khoa đều nhận thức được sự cần thiết phải học tập nâng cao trình độ, nhất là trong giai đoạn hiện nay. Do đó, cùng với sự lớn mạnh của nhà trường, chất lượng đội ngũ giảng viên của Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn ngày càng được nâng lên, từ lúc ban đầu các giảng viên chỉ có trình độ là cử nhân, nhưng đến nay, Khoa đã có 2 giảng viên học hàm phó giáo sư tiến sĩ, có 1 giảng viên học hàm tiến sĩ, 1 giảng viên là cử nhân, 1 giảng viên đang học thạc sĩ, trong 5 giảng viên là thạc sĩ thì có giảng viên đang nghiên cứu sinh; 100% giảng viên trong khoa có trình độ tin học trình độ B trở lên (trình độ tin học văn phòng), khả năng sử dụng máy tính và ứng dụng các phần mềm như một phương tiện có hiệu quả vào công tác giảng dạy và nghiên cứu khoa học. Mặc dù số lượng giảng viên có trình độ Tiến sĩ còn rất ít, nhưng Khoa có trên 50 % số giảng viên trẻ và số lượng giảng viên đang nghiên cứu sinh khá lớn, điều đó khẳng định chất lượng của giảng viên đang được chú trọng đầu tư và nâng cao.

Với xu thế phát triển và yêu cầu hoạt động công đoàn như hiện nay, cùng với chủ trương của Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam và Trường Đại học Công đoàn về đào tạo, bồi dưỡng cán bộ công đoàn đã và đang đặt ra cho Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn nói chung và mỗi giảng viên trong Khoa nói riêng nhiệm vụ nặng nề. Từ nội lực hiện có, cùng với sự cố gắng nỗ lực của mỗi giảng viên, đặc biệt là sự quan tâm của Nhà trường và của Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam nhất định Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn sẽ phát triển mạnh hơn cả về số lượng và chất lượng để thực hiện tốt nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng cán bộ công đoàn trong tình hình mới. □

Tài liệu tham khảo

- Nghị quyết Đại hội Công đoàn Việt Nam lần thứ XI.
- Trường Đại học Công đoàn 65 năm xây dựng và trưởng thành.
- Đối thoại trong doanh nghiệp và vai trò của công đoàn.
- Báo cáo của Khoa Lý luận và Nghiệp vụ Công đoàn.